

gmina
NIEDRZWICA
DUŻA

Mieczysław Kościński

Zarząd i Rada Gminy

Ryszard Mirosław – przew. zarządu – wójt,
Wiesław Kanios – zastępca wójta,
Zbigniew Drażyk – członek zarządu,
Stanisław Machaj – członek zarządu,
Leszek Sobczak – członek zarządu,
na zdjęciu także:
Wiesława Gosk – sekretarz gminy,
Jadwiga Musińska – skarbnik.

Janusz Mączka – przew. Rady Gminy, **Czesław Chodkiewicz** – zastępca przew. Rady Gminy, **Adam Bork** – przewodniczący Komisji Rolnictwa, **Marian Brodowski** – przew. Komisji Rozwoju Gospodarczego i Budżetu, **Zdzisław Chmielewski** – przew. Komisji Zdrowia, Opieki Społecznej i Ochrony Środowiska, **Marian Dekondy** – przew. Komisji Rewizyjnej, **Ryszard Golec** – przew. Komisji

Oświaty, Kultury i Sportu, **Wiesław Dekondy**, **Zbigniew Drażyk**, **Helena Janczarek**, **Kazimierz Jęczeń**, **Wiesław Kanios**, **Elżbieta Karczyńska** – **Mierzyńska**, **Andrzej Kowalski**, **Stanisław Machaj**, **Jerzy Mierzwa**, **Ryszard Mirosław**, **Stanisław Niezbecki**, **Stanisław Ostrowski**, **Marian Pioś**, **Zbigniew Puchała**, **Leszek Sobczak**.

Szanowni Państwo !

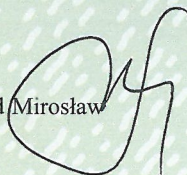
Miło nam w tej niewielkiej książeczce przedstawić Państwu nieco wiadomości o naszej gminie Niedzwica Duża, jej historii i dniu dzisiejszym, ludziach tu mieszkających, warunkach życia i możliwościach rozwoju. Pragniemy tą drogą nawiązać kontakt ze wszystkimi, którzy zechcą poświęcić chwilę czasu na zjrzenie do naszego informatora:

Cała Polska, a także nasza gmina przechodzi dziś okres bardzo szybkich zmian. Lubelszczyzna jest regionem o wielkich, niewykorzystanych jeszcze możliwościach rozwojowych. Nasza gmina położona bezpośrednio za rogatkami stolicy regionu - Lublina, największego miasta we wschodniej Polsce, ma szczególnie obiecujące perspektywy na przyszłość.

Zdajemy sobie sprawę, że dzisiejszy czas epokowych przemian stwarza niespotykane dotąd szanse. Wiemy, że liczne kontakty sprzyjają ujawnianiu nowych, niekiedy nieoczekiwanych możliwości. Dlatego pozostajemy w przekonaniu, że chwile poświęcone na zainteresowanie się naszą gminą mogą przynieść korzyści tak dla nas jak i dla Was.

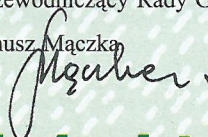
Wójt

Ryszard Mirosław

Przewodniczący Rady Gminy

Janusz Maczka

Ogończyk i Nałęcz na jednej tarczy...

Każda gmina dąży dziś do zaznaczenia swojej wyjątkowości. Jednym ze sposobów osiągnięcia tego celu jest posiadanie własnego, niepowtarzalnego herbu, który spaja społeczność lokalną dzięki odwołaniu się do wspólnej historii lub tradycji. Tą samą drogą podążyła również Niedzwica Duża.

Władze samorządowe gminy zleciły stworzenie projektu jej symbolu Centrum Heraldyki Polskiej w Warszawie. Efektem pracy stołecznych specjalistów były dwa warianty znaku. Rada Gminy zatwierdziła jeden z nich na sesji w dniu 29. 12. 1997 roku i od tej pory za herb Niedzwicy Dużej uznaje się: *"tarczę dwudzielną, która na polu prawym ma srebr-*

ną strzałę na barku półpięścienia, na lewym zaś chustę srebrną w krąg zawiązaną, u dołu przeplecioną kłosem".

Wybrana przez radnych wersja odwołuje się do przeszłości wsi. Prawe pole zajmuje herb Ogończyk – dawniej symbol zasłużonych właścicieli tych ziem, rodziny Niedzwickich, lewe zaś Nałęcz – znak Dłuskich, fundatorów murowanego kościoła i szpitala parafialnego ze schyłku XVIII wieku. Kłós ma natomiast symbolizować rolnicze tradycje gminy.

Rada Gminy przyjęła wówczas również flagę, składającą się z trzech równoległych pasów, ułożonych poziomo - górny i dolny czerwone, środkowy biały.

Położenie, gospodarka

Gmina Niedzwica Duża (powiat lubelski ziemski) położona jest na Wyżynie Lubelskiej, w dolinie rzeki Bystrzycy, na południe od Lublina, przy drodze krajowej wiodącej do Rzeszowa oraz linii kolejowej do Stalowej Woli. Usytuowanie na łagodnej, falistej równinie powoduje, że jej krajobraz jest mało urozmaicony.

Teren gminy zajmuje 106,8 km kw. co stanowi 1,6 proc. powierzchni województwa (25 miejsce wśród gmin województwa). Podzielony jest na 22 sołectwa i zamieszkuje go 10.470 mieszkańców. Lasy zajmują zaledwie 8,5 proc. powierzchni gminy.

Wiodący celem dalszego rozwoju gminy jest osiągnięcie wyższej pozycji ekonomicznej pozwalającej poprawić warunki życia oraz zamożność mieszkańców. Gmina stawia na szybki rozwój, oferuje inwestorom tereny pod przemysł i usługi. Ważnym atutem gminy jest dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna oraz wykwalifikowana siła robocza. Na terenie gminy znajdują się jeszcze niewykorzystane obiekty magazynowe RSP, których właściciele oferują sprzedaż lub dzierżawę.

Teren tu jest zurbanizowany, o czym decyduje podmiejski jej charakter. Położenie i komunikacja odgrywają ważną rolę w życiu gospodarczym na tych terenach. Właśnie w ostatnich latach, głównie w Niedzwicy Dużej, powstały liczne podmioty gospodarcze. Obecnie zarejestrowane są w gminie 442 firmy, w większości prywatne.

Przemiany lat 90-tych spowodowały ograniczenie sektora państwowego i spółdzielczego. Warto wspomnieć, że w Niedzwicy Dużej znajdują się aż trzy zakłady masarskie, dowożące każdego dnia do Lublina tony mięsa i wyrobów wędliniarskich. Z gminy do stolicy województwa jedzie się zaledwie pół godziny. Ta niewielka odległość umożliwia mieszkańcom szybki dojazd do pracy, szkół czy wyższych uczelni w Lublinie. Wielu rolnikom i producentom żywności daje zaś możliwość sprzedaży swoich produktów i wyrobów na lubelskich targowiskach lub w sklepach.

Jest to jednak gmina przede wszystkim rolnicza. Ponad 40 proc. gruntów stanowią gleby trzeciej klasy. Przeważają gospodarstwa o powierzchni do 5 ha. Rolnicy uprawiają głównie zboża, ziemniaki i rośliny pastewne. Wsie Krężnica Jara i Majdan Krężnicki mają dobre warunki do rozwoju agroturystyki, lecz nie jest tu ona tak popularna jak w gminach Wojciechów czy Wąwolnica.

Wydaje się sporo pieniędzy na poprawę infrastruktury. Do wszystkich miejscowości, znajdujących się na tym terenie, dociera gaz ziemny. Każda wieś ma automatyczne połączenie telefoniczne, a połowa ma wodociągi. We wszystkich zaś ustawiono kontenery na śmieci, które następnie wywożone są do wysypiska w Rokitnie. Składowisko śmieci ma być budowane przez kilka gmin w Kraśniku.

Dworzec kolejowy

Najdawniejsze dzieje

Nikt nie jest w stanie ustalić dokładnej daty powstania wsi Niedzwica. Wiadomo jedynie, że pierwsze wzmianki o tej miejscowości pochodzą z 1374 roku. Jest to również data powstania parafii.

Ciekawe jest pochodzenie nazwy wsi. Jedną z legend wiąże ją z niewielką rzeką Nędnicą, przepływającą przez tę miejscowość.

Przypomina ona raczej strumyk, mający swe źródło w okolicy Obroków. Mieszkańcy wstydzą się tej nazwy i zastrzegają, że u nich nigdy nie było... nędzy. Inne przekazy wiążą ją z nazwiskiem pierwszych właścicieli Niedzwiczych, potomków Pawła i Andrzeja herbu Ogończyk. Później nazywali się Niedzwiccy i piastowali wysokie stanowiska wojewodów, kasztelanów i senatorów województwa sandomierskiego. Jeszcze w XIV i XV wieku nazwa wsi brzmiała Niedzwicza lub Nydrwicza.

Za historyczne centrum Niedzwicy do dziś powszechnie uważana jest Niedzwica Kościelna. Była własnością szlachecką. Na początku XV wieku jej właścicielem był Wojciech z Mętowa. Potem przeszła we władanie rodziny Rybczowskich, w ich posiadaniu była do połowy XVII wieku. Następnie należała do zasłużonej dla Niedzwicy rodziny Dłuskich. Właśnie oni ufundowali pierwszy murowany kościół parafialny. Dobra swe Tomasz Dłuski przekazał testamentem córce hrabinie Grabowskiej. W wieku XVIII i XIX wieś nękały epidemie chorób zakaźnych, powodując liczne zgony mieszkańców. Majątek skonfiskowano w 1868 roku, zaś w 1894 kupił go ziemianin Gustaw Mazurkiewicz, społecznik i filantrop.

Wiele ciekawych informacji o Niedzwicy zawiera praca magisterska pani Renaty Krasuli pt. "Niedzwica w latach 1918–1950". Przywołano w niej również fakty z lat wcześniejszych. Wspomniano m.in. o doświadczeniach mieszkańców gminy z

okresu pierwszej wojny światowej, kiedy miały tu miejsce niszczycielskie działania wojenne. Autorka pisze o wspaniałych tradycjach spółdzielczości wiejskiej. W Niedzwicy Kościelnej w 1909 roku powstało Kółko Rolnicze, a w 1912 r. Spółdzielnia Mleczarska, która istnieje do dziś, ale tylko w okresie letnim zajmuje się produkcją niektórych wyrobów mleczarskich. W tamtym okresie, od 1910 roku działało tu również Towarzystwo Pożyczkowo – Oszczędnościowe. W 1915 roku zorganizowano Stowarzyszenie Spożywców.

W Niedzwicy mieszkało dużo Żydów. W okresie międzywojennym byli właścicielami fabryki waty (Izrael Szlajfer), olejarni, licznych masarni, dwóch piekarni, kilku śmietañczarni, pięciu wiatraków. Było też wtedy tu dziewięć młynów, kuźnie, zakłady ciesielskie, liczne sklepy kolonialne, spożywczo – tytoniowe, restauracje itp. Właścicielami całego rzemiosła i handlu były w rękach Żydów. W gminie żyją jeszcze ludzie, którzy pamiętają nazwiska przedsiębiorczych Żydów, lokalizacje ich domów i zakładów rzemieślniczych. Po II wojnie światowej nikt z nich nie pozostał w gminie. Podzielili tragiczny los swojego narodu.

Dzwonnica w Niedzwicy Kościelnej

Zabytki

W krajobrazie okolicy dominuje kościół parafialny pw. św. Bartłomieja w Niedzwicy Kościelnej z przełomu XVIII i XIX wieku, wraz z dzwonnica, ogrodzeniem, kapliczkami i starodrzewem, otaczającym okazałą budowlę sakralną. Wspomnijmy, że parafia powstała prawdopodobnie w latach 1374 – 1445. Trzy, wznoszone kolejno świątynie, były drewniane – w 1529 r. 1603 r. i 1716 r. Podkomorzy lubelski i właściciel Niedzwicy Kościelnej Tomasz Dłuski wybudował w latach 1797 – 1801 duży kościół parafialny, konsekrowany w 1806 roku przez bpa Wojciecha Skarczewskiego. W

1914 świątynię spaliły wojska austriacko – węgierskie. Odrestaurowano ją w cztery lata później, a w 1928 r. konsekrował kościół bp Marian Fulman.

W ewidencji zabytków figurują jeszcze 44 obiekty zabytkowe. Wśród nich znajduje się

Stare kuźnie w Niedzwicy Kościelnej

Kościół w Krężnicy Jarej z 1885 r.

zespół kościelno – plebański pw. św. Floriana w Krężnicy Jarej, bardzo dobrze wkomponowany w dolinę rzeki Nędznicy oraz cmentarz parafialny położony w lesie, a także stara plebania w Niedzwicy Kościelnej, która ostatnio została gruntownie odrestaurowana. Do zabytków należą kościół ewangelicki w Radawczyku, zamieniony na remizę strażacką, kapliczki w Strzeszkowicach i Radawczyku oraz liczne cmentarze wojenne z okresu I wojny światowej.

Są jeszcze na terenie gminy dawne obiekty użyteczności publicznej, wśród nich zaniedbany zespół dworcowy w Niedzwicy Dużej, pochodzący z końca XIX i początku XX wieku, murowany dworzec kolejowy i drewniana nieużytkowana szkoła. Do tej grupy zabytków zaliczyć także trzeba murowaną karczmę w Niedzwicy Dużej oraz rozpadający się zajazd w Niedzwicy Kościelnej. Do zabytków techniki należą dwie drewniane kuźnie, w bardzo złym stanie, w Niedzwicy Kościelnej, w sąsiedztwie drogi Kraśnik – Lublin.

W rejestrze zabytków Lubelszczyzny znajduje się ponadto kilkadziesiąt domów mieszkalnych oraz budynków gospodarskich (stodoły, obory itp.) z terenu gminy.

Drewniana kapliczka w Niedrzwisy Kościelnej, stojąca przy drodze w pobliżu starej plebanii, ma ponad 200 lat. Do jej budowy wykorzystano resztki z pogorzelska starego, drewnianego kościoła. W 1996 roku, zabytkową kapliczkę gruntownie odnowił stolarz z Niedrzwicy Kościelnej **Tadeusz Potoczanin**. Kapliczka została obustronnie oszalowana i zakonserwowana przed szkodnikami. Na jej szczycie otrzymała wieżyczkę ze starym metalowym krzyżem. Odnowione zostało również wnętrze, gdzie znajduje się figurka Matki Boskiej Fatimskiej. Teraz kapliczka wygląda, jakby została niedawno postawiona.

Kościół w Niedrzwicy Kościelnej

Oświata, sport i zdrowie

W Niedrzewicy Kościelnej istnieje jedyna na Lubelszczyźnie niepubliczna szkoła średnia na wsi, Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. P. Giorgio Frassatiego, powstałe w 1990 roku. Obecnie uczy się tu 49 licealistów z Niedrzewicy Dużej, Niedrzewicy Kościelnej, Lublina, Kraśnika, Wilkołaza.

Zespół Szkół Rolniczych w Niedrzewicy Dużej od 1 września 1998 r. stał się samodzielną placówką oświatową. Przez 20 lat był jedynie filią Zespołu Szkół Rolniczych w Pszczulej Woli. Zajmuje budynek po byłej Spółdzielni Kółek Rolniczych. Szkoła powoli przekształca się w placówkę o kierunku ekonomicznym. Działają tu Technikum Rolnicze, Liceum Rolnicze o specjalności agrobiznes, Policealne Studium Ekonomiczne o specjalności technik ekonomista.

Oświatę w gminie na szczeblu podstawowym reprezentuje dziewięć szkół podstawowych oraz fi-

lia w Załuczu. Są też dwa przedszkola: w Niedrzewicy Dużej i Niedrzewicy Kościelnej. Od września 1999 roku ruszają gimnazja w Niedrzewicy Dużej z oddziałem w Czólnach, Niedrzewicy Kościelnej oraz w Krężnicy Jarej z oddziałem w Strzeszkowicach.

W Załuczu znajduje się Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy.

Pomyślnie rozwija się w gminie sport. Działają tu powstały w 1964 roku Gminny Klub Sportowy „Orion”, liczący 100 członków. Jego współzałożycielami byli m.in. **Zbigniew Figiel, Jan Cezjer, Tadeusz Krakowiak, Aleksander Niezbecki**. Reprezentują go trzy drużyny piłki nożnej: seniorzy – klasa A (czołowe miejsce), juniorzy, młodzicy. Prowadzona jest również szkoła piłkarska dla uczniów III i IV klasy szkoły podstawowej. Klub finansowany jest z budżetu gminy. Największy sukces od-

Drużyna koszykówki klubu „CRUX”. X Międzynarodowa Parafrada Dzieci i Młodzieży, Warszawa, lipiec 1998

odniosła drużyna w 1978 roku – awans do 1/32 Pucharu Polski. W 1999 r. drużyna „Oriona” awansowała do klasy okręgowej.

W Krężnicy Jarej jest liczący 30 członków Ludowy Zespół Sportowy. Chłopcy grają w drużynie piłkarskiej w klasie B. Klub jest finansowany z budżetu gminy.

Coraz większą popularnością cieszy się Parafialny Klub Sportowy „CRUX”, powstały 15 lutego 1996 roku z inicjatywy ks. wikarego Marka Hawrylaka. Zrzesza ponad 140 rodzin. Działają sekcje sportowe: tenisa stołowego (I liga TKKF), koszykówki dziewcząt i chłopców, badmintona, siatkówki dla dorosłych. Zajęcia sportowe oraz imprezy odbywają się w Szkole Podstawowej w Niedzwicy Dużej. Klub ma już na swoim koncie kilka sukcesów. W 1996 roku dziewczęca drużyna koszykówki do lat 15 zajęła I miejsce Międzynarodowej

Parafiadzie Dzieci i Młodzieży w Warszawie. Na podobnej imprezie w 1998 roku drużyna koszykówki zdobyła II miejsce.

„CRUX” organizuje wypoczynek dla młodzieży, kursy pływania, wycieczki oraz imprezy sportowe. Przygotowuje i wystawia „Mękę Pańską”, włącza się do zbiórki darów dla powodzian i na inne cele charytatywne. Jego działalność w 70 proc. finansowana jest przez gminę. Resztę pokrywają sponsorzy i członkowie płacący wpisowe i składki. „CRUX” należy do Katolickiego Stowarzyszenia Sportowego RP.

Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawują Ośrodki Zdrowia w Niedzwicy Dużej, Niedzwicy Kościelnej i w Radawczyku. Na leczenie specjalistyczne chorzy udają się do Bełżyc bądź Lublina.

Dom Ludowy – siedziba Społecznego Liceum Ogólnokształcącego w Niedzwicy Kościelnej

W służbie u św. Floriana

O bogatej historii Ochotniczej Straży Pożarnej w Niedrzwicy Dużej można by napisać obszerną monografię. Wspomnijmy więc tylko, że w 1919 roku w drewnianych zabudowaniach mieszkańca tej wsi **Jana Suchory** wybuchł bardzo groźny pożar i zagrożonych było około 30 zabudowań wiejskich z uwagi na zwartą zabudowę oraz kryte słomą dachy. Udało się go szybko zlokalizować i ugasić dzięki dobrze zorganizowanej akcji i... sikawce ręcznej, przywiezionej dla potrzeb wsi przez dziedzica **Gustawa Mazurkiewicza**. Wtedy w Niedrzwicy Dużej nie było jeszcze straży ogniowej. Mieszkańcy przekonali się jednak, że bez niej trudne będzie w przyszłości gaszenie pożarów.

Dopiero w 1921 roku na zebraniu wiejskim zgłoszono projekt założenia OSP. Z ustnych relacji wynika, że pomysłodawcami byli m. in. sekretarz gminy **Edmund Pomorski**, **Jan Baćkowski**, **Paweł Baran** i **Jan Masierak**. Jednak nie wszyscy mieszkańcy wsi chcieli mieć straż pożarną. Niektórzy obawiali się dodatkowych podatków na jej utrzy-

manie. Mimo to wybudowano drewnianą remizę strażacką, którą można dziś zobaczyć tylko na pozłótkłych zdjęciach. Wiadomo, że obiekt oddano do użytku 20 maja 1925 roku. Dzień ten przyjęto za oficjalną datę powstania straży pożarnej (wówczas nazywanej ogniową).

Drewnianą remizę rozebrano w latach pięćdziesiątych. Pierwszy samochód straż zakupiła w 1949 roku. Potem postarała się o następny. Były to jednak pojazdy z demobilu, wymagające częstych napraw. Nowy samochód bojowy otrzymała dopiero w 1962 roku. Był to, jak się tu mówi, "złoty wiek" dla niedrzwickiej straży.

Obecnie na służbie u św. Floriana (patrona strażaków) jest 56 członków. Zasłużonym prezesem OSP jest druh **Czesław Suchora**. Wyróżnieniem dla OSP w Niedrzwicy Dużej było włączenie jednostki do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego, gdyż jest najlepiej zorganizowaną i wyposażoną w sprzęt gaśniczy strażą w gminie.

Siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej w Niedrzwicy Dużej

Orkiestra dęta chlubą straży

Strażacka orkiestra dęta z Niedrzwicy Dużej

Chyba wszyscy lubią słuchać orkiestr dętych. Szkoda tylko, że okazji ku temu niewiele, bo utworzenie zespołu wiąże się ze znacznymi kosztami. Kiedyś wszystkie większe jednostki strażackie miały własne orkiestry, teraz tylko niektóre kontynuują tę piękną tradycję. Należy do nich Ochotnicza Straż Pożarna w Niedrzwicy Dużej.

Nie jest możliwe dokładne odtworzenie jej historii. Wiadomo, że powstała w 1948 roku. Zachowało się zdjęcie z pierwszych lat działalności zespołu. Nikt dziś nie jest w stanie podać nazwiska pomysłodawcy. Pamięć ludzka jest bowiem ulotna, a nie ma dokumentów na ten temat. W zespole grało wówczas 14 muzyków z własnymi instrumentami. Nie mieli jeszcze mundurów strażackich, ale byli pasjonatami. Żeby grać w orkiestrze, nie wystarczy znać nuty, lecz trzeba ją lubić, nawet kochać i – wreszcie – trzeba umieć zainteresować nią innych ludzi. Tacy się do dziś w Niedrzwicy Dużej znajdują.

Założona po wojnie orkiestra przetrwała tylko do 1953 roku. Odrodziła się ponownie w 1981 roku

za sprawą m.in. **Czesława Suchory i Szczepana Żelaznego**. Występuje w niej 20 członków. Ze względu na podeszły wiek i choroby nie przychodzą już na próby **Czesław Suchora i Jan Koper**. Zostało jeszcze kilku starszych wiekiem, doświadczonych muzyków, m.in.: **Stanisław Wałachowski, Kazimierz i Stefan Złotniccy** (bracia), **Antoni Łojek, Michał Suchora, Wacław Janik, Stanisław Tujaka**. Często zmieniają się jednak dyrygenci, co niezbyt dobrze wpływa na poziom artystyczny. Z orkiestrą gra młodzież szkolna, która jest systematycznie włączana do podstawowego składu zespołu.

Strażacka orkiestra dęta w Niedrzwicy Dużej występuje na wszystkich ważniejszych imprezach państwowych i uroczystościach kościelnych, organizowanych w gminie oraz wszędzie tam, gdzie zostanie zaproszona. Ludzie lubią słuchać jej koncertów. Zwłaszcza melodie marszowe brzmią dziaresko i radośnie, stwarzając niezapomniany nastrój. W tym tkwi siła orkiestr dętych...

TEZET GAZ

MOVEMENT S.A.

20-044 Lublin, ul. Weteranów 34/13
tel./fax (0-81) 533 01 72 dział handlowy tel. (0-81) 533 70 03

Bezpośredni importer gazu płynnego, stały partner poważnych firm rosyjskich.

ROZLEWNIA GAZU

- Niedrzwica k/Lublina tel. (0-81) 517 50 67

TERMINAL PRZEŁADUNKOWY GAZU

- Brzeźno k/Chelma tel. (0-82) 566 19 50

GAZ PŁYNNY - PALIWO OSZCZĘDNE, EKOLOGICZNE, WSZECHSTRONNE

Gaz płynny z powodzeniem zastępuje tradycyjne nośniki energii w gospodarstwach domowych, przemyśle oraz gospodarce komunalnej. Znakomicie sprawdza się w instalacji fabrycznej, miejskiej ciepłowni i domowej kuchni.

Oferujemy:

- gaz propan techniczny oraz propan-butan wysokiej jakości, potwierdzonej certyfikatem składu mieszaniny,
- pełną obsługę spedycyjną i transportową,
- kompleksową obsługę inwestycji związanych z gazem płynnym,
- budowę stacji autogazu i rozlewni gazu płynnego.

Zapewniamy:

- terminowe i rytmiczne dostawy,
- kompleksową obsługę oraz stały dozór i kontrolę instalacji zbiornikowych.

*Dostarczymy każdą ilość gazu płynnego
we wskazane miejsce
w cysternach samochodowych,
kolejowych lub butlach.*

W świecie książek

Gminna Biblioteka Publiczna w Niedzwicy Dużej

Gminna Biblioteka Publiczna w Niedzwicy Dużej obchodzi w tym roku jubileusz 50 – lecia pożytecznej działalności. Początki placówki, mającej osiągnięcia w upowszechnianiu czytelnictwa, nie były łatwe. Najpierw zajmowała jedną salę w Gminnej Radzie Narodowej i posiadała 500 woluminów. Dysponowała wówczas dwoma regałami i dwoma stołami. Pierwszym jej kierownikiem była nauczycielka **Teofila Ohme – Emme**, wynagradzana ryczałtowo. Organizowała ona we wsiach punkty biblioteczne.

W 1956 roku, gdy Bełżyce stały się powiatem, niedzwicką bibliotekę przyłączono do sieci Powiatowej Biblioteki Publicznej w Bełżycach. Jej księgozbiór liczył wtedy już 4.121 woluminów, a korzystało z niego 502 czytelników. Placówka mie-

ściła się w wynajętej od rolnika izbie, o powierzchni zaledwie 20 m. kw. Liczba książek oraz czytelników powiększały się szybko. W 1966 roku biblioteką kierowała **Stanisława Małocha**, a od września 1967 roku do dziś **Teresa Jaśkowska**.

Placówka od paru lat mieści się w budynku byłej agronomówki. Jej księgozbiór to blisko 29 tysięcy woluminów, korzysta z niego 1.917 czytelników. Upowszechnianiem czytelnictwa zajmują się również filie biblioteczne w Niedzwicy Kościelnej, Krężnicy Jarej i Strzeszkowicach. Biblioteka organizuje konkursy, wystawy książek i inne imprezy.

Sieć Stacji Paliw
Petroprofit

*Stacja paliw w Niedrzwicy Kościelnej
zaprasza całą dobę*

**Bonusy
dla posiadaczy karty**

1. Karta upoważnia do upustu 2 grosze na litrze paliwa przy każdym tankowaniu.
2. Karta upoważnia do 4 groszy upustu na litrze ON przy jednorazowym zakupie powyżej 400 l.
3. Karta upoważnia do upustu 4 grosze na litrze OG przy jednorazowym zakupie powyżej 200 l.
4. Karta upoważnia do upustu 10% na usługi i 5% na części w sieci Autobonus.
5. Klient zobowiązany jest do okazania karty przy kasie.

Rozśpiewane gosposie

*Zespół
z Niedzwicy Kościelnej*

Wizytówką kulturalną gminy jest Zespół Śpiewaczy z Niedzwicy Kościelnej. Powstał w maju 1975 roku z inicjatywy przewodniczącej KGW **Marii Serwinkowej**, a po raz pierwszy z programem artystycznym wystąpił z okazji 50 – lecia miejscowej OSP. Od początku prezentuje różnorodne pieśni ludowe rodzimego folkloru.

Na XI Ogólnopolskim Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych w Kazimierzu Dolnym nagrodzono go Srebrną Basztą. Sukces ludzi zdolnych i kochających folklor spowodował dalsze poszukiwania zapomnianych pieśni i wzbogacenie repertuaru. Z XII kazimierskiego Festiwalu zespół przywiózł do Niedzwicy Kościelnej pierwszą nagrodę za znakomicie wykonaną balladę ludową. Z kolei na XVI Festiwalu utalentowane śpiewaczki otrzymały nagrodę specjalną.

Od 1987 roku grupa śpiewacza jest członkiem Stowarzyszenia Twórców Ludowych. Występuje też za granicą: w Brześciu nad Bugiem w 1988 roku, a następnie w Austrii i Mołdawii. W Kiszyniowie podczas Dni Kultury Polskiej w zespole jako tancerz wystąpił wójt gminy Niedzwica Duża **Ryszard**

Mirosław. Debiut był udany. Występy, jak doniosła prasa, zostały entuzjastycznie przyjęte, zwłaszcza przez tamtejszą Polonię.

Obliczono, że w ciągu roku artyści z Niedzwicy Kościelnej dają 25 koncertów. Na 20 – lecie znakomitego zespołu wydana została jego monografia, a w przygotowaniu jest kasetą z najważniejszymi utworami śpiewanymi przez gosposie. Największym jednak sukcesem zespołu było przyznanie mu 24 października 1992 roku nagrody Ministerstwa Kultury i Sztuki im. Oskara Kolberga. Ma ona rangę ogólnopolską. Na Lubelszczyźnie tylko zespół z Niedzwicy Kościelnej został uhonorowany taką nagrodą. Ma on też na swym koncie liczne nagrania radiowe i telewizyjne repertuaru ginącej kultury wsi.

Tak duże sukcesy zespołu byłyby niemożliwe gdyby nie wieloletnia, żmudna i wytężona praca kierownika, opiekuna i animatora zespołu w jednej osobie, nauczycielki **Janiny Głąb**. Pomocy udzielają znakomitemu zespołowi władze samorządowe gminy w Niedzwicy Dużej oraz sponsorzy, w tym także miejscowa parafia, udostępniając pomieszczenia na jego potrzeby.

GEMAR S.C.

Importer premiksów firmy IBEKA-PANTO z Hamburga

OFERUJE

- pasze i koncentraty dla trzody, bydła, drobin, ryb i koni
- mączki rybne i mączki mięsno-kostne

IBEKA
PANTO

ML - HAMBURGER
LEISTUNGSFUTTER

PRZEDSIĘBIORSTWO TECHNICZNO-HANDLOWE

Zakład Produkcji Pasz

24-220 Niedzwica Duża, ul. Spółdzielcza 1 tel./fax (081) 517 50 65

OFERUJEMY:

- węgiel z renomowanych śląskich kopalni
- materiały budowlane
- pieczywo z własnej piekarni w hurcie i detalu
- pełny asortyment nawozów mineralnych w cenach fabrycznych

PROWADZIMY:

- sieć sklepów detalicznych
- skup zboża i żywca

**Gminna Spółdzielnia
„Samopomoc Chłopska” w Niedzwicy Dużej**

24-220 Niedzwica Duża, ul. Kolejowa 45 tel. (081) 517 50 01, 517 50 02, 517 50 50

Jest taki klub w Strzeszkowicach...

Każdy, kto przejeżdża trasą Lublin – Rzeszów, zauważa w Strzeszkowicach budynek, na froncie którego wisi widoczny od ulicy, szyld z napisem "Klub Rolnika w Strzeszkowicach Gmina Niedrzwica Duża". Jest to jedyna tego typu placówka na Lubelszczyźnie. Powstała w 1966 roku i wówczas jej opiekunem była Gminna Spółdzielnia w Niedrzwicy Dużej. Gdy spółdzielnia popadła w tarapaty finansowe, pieczę nad klubem od lipca 1996 roku przejął Urząd Gminy. Wyszło to klubowi na dobre.

Od początku prowadzi go niezmiennie pani Kazimiera Sołtys. Kiedyś była pracownikiem gminnej spółdzielni, a obecnie jest rencistką. Ma zawsze czas dla innych, brakuje jej czasu dla siebie na odpoczynek. Tacy już bywają społecznicy z prawdziwego zdarzenia. Nie obejdziesz się bez niej żadne spotkanie, ani uroczystość.

Odbywają się tu różne imprezy gminne. Zawsze wielkim echem odbija się wigilia dla samotnych, w której uczestniczą wójt gminy Ryszard Mirosław i proboszcz parafii w Krężnicy Jarej ks. Jan Rębaczki. Są wspomnienia i wzruszenia.

Do klubu przychodzi każdy, kto chce, tak dorośli jak i dzieci. Tu od czasu do czasu odbywają się spotkania z ciekawymi ludźmi. W pomieszczeniach

Strzeszkowice – nowa kaplica

klubu przygotowuje się do występów Zespół Śpiewaczy - chluba całej gminy oraz ćwiczą zespoły Żywego Słowa i Piosenki, w których ujawniają się

talenty artystyczne mieszkańców. Działalnością klubu interesują się studenci. Niedawno na temat tradycji kulturalnych Strzeszkowic napisano pracę magisterską.

Niektórzy sądzą, że kluby wiejskie to przeżytek, ale tego nie można powiedzieć o Klubie Rolnika w Strzeszkowicach. Strzeszkowicka placówka będzie istniała tak długo, jak zechcą sami mieszkańcy wsi. Od nich to zależy, czy potrafią jak dotychczas, znajdować czas i zapał na wspólne spotkania.

Nie byłoby z pewnością źle, gdyby z doświadczeń klubu w Strzeszkowicach skorzystali mieszkańcy innych miejscowości Lubelszczyzny...

Zespół śpiewaczy w Strzeszkowicach

Wspólny dom

Wśród zdrowych żyją w Polsce ludzie z upośledzeniem umysłowym, niekiedy bezdomni i zapomniani. Trzeba o nich pamiętać i pomagać im. Naprzeciw ich potrzebom wychodzi założona w 1990 roku Fundacja „Między Nami”. Powstała po spotkaniu młodzieży Polski i Szwajcarii.

W pięknie położonej Krężnicy Jarej w gminie Niedrzwica Duża fundacja prowadzi własny ośrodek z domem mieszkalnym, warsztaty terapii zajęciowej i gospodarstwo rolne, w którym hoduje bydło, kozy i kucyki. Jej założyciel **Zbigniew Dąbkowski** powiedział nam, że mieszkańcy domu – obecnie 13 osób – i członkowie stowarzyszenia tworzą wspólnotę życia i pracy „Emaus”. Ułatwia ona rozwój osobowy, społeczny i zawodowy. Członkowie „Emaus” samodzielnie prowadzą dom, gospodarstwo rolne oraz trudnią się zbiórką i naprawą rzeczy używanych, jak: meble, sprzęt AGD, RTV, naczynia, książki, ubrania, bibeloty. Mają swobodę w spędzaniu wolnego czasu.

Nowoczesne, przestronne i wygodne pomieszczenia warsztatów terapii zajęciowej obejmują również rękodzielniczą, kulinarną, ceramiczną,

Ośrodek fundacji „Między Nami” w Krężnicy Jarej

plastyczną, stolarską. Osoby niepełnosprawne z powodzeniem realizują tu swoje zainteresowania, kształcąc się pod okiem instruktorów. Biorą też udział w zawodach sportowych, wycieczkach krajoznawczych. Wymarzone wprost położenie domu nad rzeką Krężniczką umożliwia pokrzywdzonym przez los ludziom bliski kontakt z naturą, co ma w ich życiu ogromne znaczenie.

Dwa towarzystwa regionalne

Rzadko zdarza się, by w jednej gminie działały dwa towarzystwa regionalne, a tak jest w gminie Niedrzwica Duża. W 1998 roku powstały tu bowiem Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Niedrzwickiej i Towarzystwo Przyjaciół Niedrzwicy Kościelnej.

Założycielami pierwszego byli m.in. dr **Krzysztof Gębura** (dyrektor Społecznego LO), **Elżbieta Łarczyńska** – **Mierzyńska**, **Jolanta Kwiecień**, **Teresa** i **Ryszard Kowalczykowie**. Zostało powołane, jak powiedział pierwszy jego prezes K. Gębura, potrzeby serca, umiłowania ziemi położonej nad rzeczną, szacunku dla przeszłości. Niepokój budziła bowiem masowa kultura, niwelująca różnorodność, lokalność oraz zły stan zabytków przeszłości.

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Niedrzwickiej stało już organizatorem sesji popularno – naukowej. Naukowcy z Lublina przypomnieli uczestnikom o dziejach Niedrzwicy od czasów najdawniejszych do współczesnych.

Obecnie liczy ono około 50 członków. Trzon stanowi miejscowa inteligencja – nauczyciele, lekarze, bibliotekarze, pracownicy Urzędu Gminy, księża. Są też rolnicy i właściciele prywatnych przedsiębiorstw, wójt gminy **Ryszard Mirosław**. Nowym prezesem towarzystwa została wybrana nauczycielka **Celina Małek**.

Towarzystwo Przyjaciół Niedrzwicy Kościelnej powstało z inicjatywy emerytowanej nauczycielki, znanej nie tylko w gminie animatorki kultury, założycielki zespołu śpiewaczego pani **Janiny Głab**, którą wspomaga **dr Bożena Wronikowska**.

Towarzystwo liczy ponad 20 członków. W marcu 1999 roku zorganizowało sesję popularnonaukową nt. dziejów Niedrzwicy Kościelnej. Planuje też wydawanie Biuletynu Informacyjnego, poświęconego wyłącznie działalności towarzystwa i problemom wsi. Prezesem stowarzyszenia jest nauczyciel **Janusz Różycki**.

Wspólny dom

Wśród zdrowych żyją w Polsce ludzie z upośledzeniem umysłowym, niekiedy bezdomni i zapomniani. Trzeba o nich pamiętać i pomagać im. Naprzeciw ich potrzebom wychodzi założona w 1990 roku Fundacja „Między Nami”. Powstała po spotkaniu młodzieży Polski i Szwajcarii.

W pięknie położonej Krężnicy Jarej w gminie Niedrzwica Duża fundacja prowadzi własny ośrodek z domem mieszkalnym, warsztaty terapii zajęciowej i gospodarstwo rolne, w którym hoduje bydło, kozy i kucyki. Jej założyciel **Zbigniew Dąbkowski** powiedział nam, że mieszkańcy domu – obecnie 13 osób – i członkowie stowarzyszenia tworzą wspólnotę życia i pracy „Emaus”. Ułatwia ona rozwój osobowy, społeczny i zawodowy. Członkowie „Emaus” samodzielnie prowadzą dom, gospodarstwo rolne oraz trudnią się zbiórką i naprawą rzeczy używanych, jak: meble, sprzęt AGD, RTV, naczynia, książki, ubrania, bibeloty. Mają swobodę w spędzaniu wolnego czasu.

Nowoczesne, przestronne i wygodne pomieszczenia warsztatów terapii zajęciowej obejmują również rękodzielniczą, kulinarną, ceramiczną,

Ośrodek fundacji „Między Nami” w Krężnicy Jarej

plastyczną, stolarską. Osoby niepełnosprawne z powodzeniem realizują tu swoje zainteresowania, kształcąc się pod okiem instruktorów. Biorą też udział w zawodach sportowych, wycieczkach krajoznawczych. Wymarzone wprost położenie domu nad rzeką Krężniczką umożliwia pokrzywdzonym przez los ludziom bliski kontakt z naturą, co ma w ich życiu ogromne znaczenie.

Dwa towarzystwa regionalne

Rzadko zdarza się, by w jednej gminie działały dwa towarzystwa regionalne, a tak jest w gminie Niedrzwica Duża. W 1998 roku powstały tu bowiem Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Niedrzwickiej i Towarzystwo Przyjaciół Niedrzwicy Kościelnej.

Założycielami pierwszego byli m.in. dr **Krzysztof Gębura** (dyrektor Społecznego LO), **Elżbieta Marczyńska - Mierzyńska**, **Jolanta Kwiecień**, **Teresa** i **Ryszard Kowalczykowie**. Zostało powołane, jak powiedział pierwszy jego prezes K. Gębura, potrzeby serca, umiłowania ziemi położonej nad rzeczną, szacunku dla przeszłości. Niepokój budziła bowiem masowa kultura, niwelująca różnorodność, lokalność oraz zły stan zabytków przeszłości.

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Niedrzwickiej stało już organizatorem sesji popularno – naukowej. Naukowcy z Lublina przypomnieli uczestnikom o dziejach Niedrzwicy od czasów najdawniejszych do współczesnych.

Obecnie liczy ono około 50 członków. Trzon stanowi miejscowa inteligencja – nauczyciele, lekarze, bibliotekarze, pracownicy Urzędu Gminy, księża. Są też rolnicy i właściciele prywatnych przedsiębiorstw, wójt gminy **Ryszard Mirosław**. Nowym prezesem towarzystwa została wybrana nauczycielka **Celina Małek**.

Towarzystwo Przyjaciół Niedrzwicy Kościelnej powstało z inicjatywy emerytowanej nauczycielki, znanej nie tylko w gminie animatorki kultury, założycielki zespołu śpiewaczego pani **Janiny Głęb**, którą wspomaga **dr Bożena Wronikowska**.

Towarzystwo liczy ponad 20 członków. W marcu 1999 roku zorganizowało sesję popularnonaukową nt. dziejów Niedrzwicy Kościelnej. Planuje też wydawanie Biuletynu Informacyjnego, poświęconego wyłącznie działalności towarzystwa i problemom wsi. Prezesem stowarzyszenia jest nauczyciel **Janusz Różycki**.

Najważniejsze telefony

Urząd Gminy

* Wójt (Ryszard Mirosław)	517 50 14	* Społeczne Liceum Ogólnokształcące	
* Sekretarz (Wiesława Gosk)	tel./fax 517 50 85	im. J. Frassatiego	511 60 08
* Skarbnik (Jadwiga Musińska)	517 50 84 w. 39	* Spółdzielnia Transportu, Handlu i Usług	
Przewodniczący Rady Gminy (Janusz Mączka)		w Niedrzwicy Dużej	517 51 32
* Biuro Rady Gminy	517 50 84 w. 37	* Ośrodek Zdrowia w Niedrzwicy Dużej	517 50 09
* Ewidencja ludności	517 50 84	* Ośrodek Zdrowia w Niedrzwicy Kościelnej	517 60 09
* Budownictwo	517 50 84 w. 41	* Ośrodek Zdrowia w Radawczyku	511 80 09
* Komunikacja	517 50 84 w. 38	* Ochotnicza Straż Pożarna w Niedrzwicy Dużej	517 50 08
* Księgowość	517 51 33	* OSP w Niedrzwicy Kościelnej	511 61 88
* Podatki	517 50 84 w. 36	* OSP w Czółnach	517 57 85
* Geodezja, gospodarka gruntami	517 50 27	* OSP w Radawczyku	511 80 18
* Budownictwo drogowe	517 50 84 w. 37	* OSP w Strzeszkowicach	511 82 78
* Rolnictwo, usługi, ppoż.	517 50 86	* Parafia Rzymsko – Katolicka w Niedrzwicy Kościelnej, proboszcz ks. kanonik Jan Kiełbasa	517 51 28
* USC	517 50 15	* Parafia Rzymsko – Katolicka w Niedrzwicy Dużej, proboszcz ks. kanonik Marian Kaczmar	517 51 17
* Ośrodek Pomocy Społecznej	517 50 69	* Parafia Rzymsko – Katolicka w Krężnicy Jarej, proboszcz ks. kanonik Jan Rębecki	511 91 94
* Samorządowy Zespół Administracyjny Szkół	517 50 73	* Przedszkole w Niedrzwicy Dużej	517 51 13
* Apteka w Niedrzwicy Dużej, ul. Partyzancka	517 50 09	* Przedszkole w Niedrzwicy Kościelnej	517 51 59
* Apteka w Niedrzwicy Dużej, ul. Lubelska	517 52 30	* Urząd Pocztowy w Niedrzwicy Dużej	517 50 80
* Apteka w Niedrzwicy Kościelnej	511 62 02	* Zespół Szkół Rolniczych w Niedrzwicy Dużej	517 51 16
* Agencja Poczтовая w Strzeszkowicach	511 80 03	* Przedszkole w Niedrzwicy Dużej	517 51 13
* Bank Spółdzielczy w Niedrzwicy Dużej	517 50 12	* Przedszkole w Niedrzwicy Kościelnej	517 51 59
* Filia biblioteczna w Niedrzwicy Kościelnej	511 60 05	* Rewir Dzielnicowych Policji w Niedrzwicy Dużej	517 50 07
* Filia biblioteczna w Krężnicy Jarej	511 91 93	* Szkoła Podstawowa w Niedrzwicy Dużej	517 50 24
* Gimnazjum w Niedrzwicy Dużej z oddziałem gimnazjalnym w Czółnach	517 50 24	* Szkoła Podstawowa w Niedrzwicy Kościelnej	517 50 57
	517 50 35	* Szkoła Podstawowa w Czółnach	517 50 35
* Gimnazjum w Niedrzwicy Kościelnej	517 50 57	* Szkoła Podstawowa w Krężnicy Jarej	511 91 25
* Gimnazjum w Krężnicy Jarej z oddziałem gimnazjalnym w Strzeszkowicach	511 80 05	* Szkoła Podstawowa w Marianne	515 50 34
* Gminna Biblioteka Publiczna w Niedrzwicy Dużej	517 53 17	* Szkoła Podstawowa w Radawczyku	511 80 10
* Specjalny Ośrodek Szkolno–Wychowawczy w Załuczu	511 60 01	* Szkoła Podstawowa Sobieszczanach	511 60 12
		* Szkoła Podstawowa w Strzeszkowicach	511 80 05
		* Szkoła Podstawowa w Załuczu (filia)	511 61 34

Gospodarstwo Rybackie „Cicha Woda”

Wojciech Skowroński

24-220 Niedzwica Duża, ul. Kraśnicka

tel. (081) 742 12 89, 0 603 67 89 44

Powierzchnia gospodarstwa 24,5 ha,
w tym łowisko wędkarskie 3,28 ha.

Oferuje codziennie od świtu do zmroku łowienie
ryb na wędkę:

karp, szczupak, tołpyga, amur, okoń, płóc, jaż,
lin, karaś, sum, sumik karłowaty.

Sprzedaż detaliczna i hurtowa ryb hodowlanych:
karp, lin, karaś.

ROK ZAŁOŻENIA 1991

Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „TARA” Sp. z o.o.
Zakład Pracy Chronionej

Trojaczkowice 32, 24-220 Niedzwica Duża
tel. (081) 503 01 41 fax (081) 503 01 42

**Producent wysokiej klasy opakowań kartonowych z tektury
falistej 3 i 5 warstwowej szarej bądź bielonej z nadrukiem
wielokolorowym.**

Oferujemy również:

- serwis ogumienia
- usługowe pakowanie w SKIN PACK-BLISTER

Informator opracowało i przygotowało do druku

STUDIO AUTOGRAF S.C.

20-012 Lublin, ul. Strażacka 3/2, tel. (0-81) 532-04-54

Tekst i zdjęcia: Mieczysław Kościński

Opracowanie graficzne i skład: ARTEM

Druk: Drukarnia Lipniak

Lublin 1999

Bank Spółdzielczy

w Niedrzwicy Dużej

zrzeszony w Lubelskim Banku Regionalnym

24-220 Niedzwica Duża, ul. Lubelska 4 tel. (081) 517 50 12, 517 50 46

Oddział w Borzechowie

24-224 Borzechów, tel. (081) 511 10 04

- kredyty preferencyjne
- kredyty gotówkowe
- przyjmowanie oszczędności
- wszelkie rozliczenia
- obsługa KRUS

*Tradycja
Stabilność
Zaufanie*

Założony w 1909 roku. Jeden z najstarszych banków spółdzielczych w regionie.
Dokonyuje rozliczeń firm i instytucji w gminie Niedzwica Duża i Borzechów.
Liczy 1600 członków. Prowadzi 5.465 rachunków rozliczeniowych.